

WSTĘP

*Oczekiwanie na niebezpieczeństwo
jest gorsze niż moment,
gdy ono na człowieka spada.*
Alfred HITCHCOCK

Sine cura – bez troski, zmartwienia, niepokoju czy zmian. Ten łaciński zwrot jest podstawą wymienianą we wszystkich publikacjach ekspertów w dziedzinie bezpieczeństwa. Starożytna fraza dała początek rozważaniom nad tą dziedziną życia każdego człowieka. W dzisiejszym świecie badania nad bezpieczeństwem są rzeczą powszechną.

Bezpieczeństwo jako słowo ukazało się wieki temu i jest stosowane coraz częściej. Ma ono swoją historię tak długą, jak istnienie jednostki ludzkiej, albowiem potrzeba ta towarzyszyła nam od zarania naszej świadomości i chęci przetrwania.

Bezpieczeństwo rozumiane jako pewien stan polegający na równowadze i braku zagrożenia, jest przedmiotem zainteresowania wielu dziedzin nauk: przyrodniczych, technicznych, medycznych, rolniczych, społecznych oraz szczegółowych dyscyplin naukowych, które sięgają początków naukowego poznania rzeczywistości. Z faktu, że bezpieczeństwo jako obiekt ma charakter wielostronny i takie też są problemy zarządzania bezpieczeństwem, wpływa założenie programowe przekraczania granic między dyscyplinami naukowymi oraz korzystania z dorobku teoretycznego wielu nauk: filozofii, psychologii, socjologii, historii, nauk ekonomicznych, politycznych, prawnych, wojskowych, przyrodniczych, górniczych, pedagogicznych oraz artystycznych.

W dzisiejszych czasach bezpieczeństwo ma dla każdego człowieka kluczowe znaczenie. Bezpieczeństwo jest jedną z najważniejszych wartości i potrzeb. Według hierarchii potrzeb amerykańskiego psychologa Abrahama Masłowa, zajmuje ono drugą pozycję zaraz po zaspokojeniu potrzeb fizjologicznych. Wśród wielu dziedzin bezpieczeństwa takich jak: bezpieczeństwo ekonomiczne, militarne, zdrowotne wyróżniamy również bezpieczeństwo człowieka jako jednostki. Są to dziedziny bezpieczeństwa odnoszące się bezpośrednio do bezpieczeństwa człowieka. Każda osoba ma potrzebę poczucia bezpieczeństwa w miejscu, w którym przebywa.

Na poziom naszego poczucia bezpieczeństwa wpływają zarówno czynniki zewnętrzne, jak i my sami. Poziom naszej wiedzy, sposób zachowania się w sytuacji zagrożenia mogą mieć kluczowe znaczenie dla jego ewentualnych skutków.

Prace zawarte w niniejszej publikacji w większości mają charakter oryginalny i przedstawiają cenne doświadczenia teoretyków, jak i praktyków. To swoiste połączenie oraz czasem porównanie, koncepcji teoretycznych z problemami praktycznymi. Publikacja poruszona w wielu polemicznych kwestiach zakres bezpieczeństwa, prezentując różnorodne i wielowątkowe opracowania w trzech częściach.

Pierwszą z nich o charakterze wprowadzającym otwiera refleksyjny rozdział o prawnych aspektach bezpieczeństwa. Znajdujemy tu dylematy dotyczące kontrowersyjnych prac wokół operacyjnych służb w kontekście nowelizacji ustawy o policji; opracowanie dotyczące problematyki analizy stanu bezpieczeństwa

i higieny pracy, której podstawowym elementem jest ocena ryzyka zawodowego związanego z wykonywaną pracą; publikację oceniającą założenia projektu ustawy o zmianie ustawy o państwowym ratownictwie medycznym, która zwraca uwagę na wpływ zmian na ogólne funkcjonowanie systemu państwowego ratownictwa medycznego wraz z opinię środowiska medycznego, dotyczącą zaproponowanych zmian; referat o analizie tworzenia po II wojnie światowej norm prawnych oraz instytucji międzynarodowych, których zadaniem była ochrona uchodźców, ze szczególnym zwróceniem uwagi na sytuacje polityczne, społeczne, kulturowe, mające zasadniczy wpływ na postrzeganie społeczności międzynarodowej względem uchodźców od lat 40-tych minionego wieku po dzień dzisiejszy.

Druga część opracowania: *Sozologiczne, ekologiczne, energetyczne i ekonomiczne aspekty bezpieczeństwa* odznacza się bogactwem tematycznym, wieloaspektowym spojrzeniem na bezpieczeństwo. Możemy zapoznać się tutaj z rozważaniami odnośnie zagrożeń dla naszego bytu, przejawiających się między innymi w spadku liczby urodzeń, który jest zbliżony do niżu demograficznego, spadku poziomu płodności, które sprawia, że obecnie nasz kraj znajduje się w sytuacji demograficznej najbardziej niekorzystnej w całej swojej powojennej historii. Niska liczba urodzeń już od ponad 20 lat nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. W rozdziale tym jest też publikacja na temat potęgi państw w ujęciu indyjskich modeli pomiarowych tzw. *National Power Index*, modelu pomiarowego opracowanego przez naukowców z Republiki Indii. Artykuł ten wyjaśnia znaczenie potęgi rozumianej jako zbiór parametrów i kategorii, pokazujący obszary potencjalnej rywalizacji państw, a co za tym idzie – kierunki rozwoju sił zbrojnych, gospodarki czy formowania sojuszy obejmujących państwa dysponujące w omawianym przedziale czasu najwyższym potencjałem. Ponadto w rozdziale tym wyeksponowany został aspekt bezpieczeństwa środowiska w publikacjach dotyczących wpływu środków chemicznych znajdujących się w morzu bałtyckim na bezpieczeństwo jednostek pływających oraz edukacji ekologicznej w szkole. Ostatni zakres poruszany w tym rozdziale to ocena stanu bezpieczeństwa pracy oraz bezpieczeństwo w sferze handlu zagranicznego Ukrainy.

Trzeci obszar tematyczny obejmuje problematykę związaną z bezpieczeństwem militarnym, a zaczyna się od refleksji na temat koncepcji wojny hybrydowej; po zasady doboru i powoływania kadry do zawodowej służby wojskowej w kontekście bezpieczeństwa narodowego; artykuł o Legii Cudzoziemskiej; przygotowaniach obronnych polskiej młodzieży, aż kończąc na publikacji o misjach stabilizacyjnych NATO w Afganistanie.

Ostatni rozdział: *Bezpieczeństwo w ujęciu lokalnym i globalnym* otwiera artykuł „Peacebuilding” Unii Europejskiej – potencjał i wykorzystanie, który podkreśla, że strategia bezpieczeństwa UE konsekwentnie wskazuje największe zagrożenia dla społeczeństw europejskich, podkreślając, że stabilizacja regionów i państw newralgicznych oraz zwalczanie terroryzmu są jednymi z największych. Kolejne aspekty poruszane w tym rozdziale to funkcjonowanie systemu wykrywania i alarmowania w gminie Przdokowo; misje wojskowe inne niż wojenne; podmioty udzielające pomocy ludziom pokrzywdzonym w wyniku handlu ludźmi w rejonie Katowic w latach 2013-2014 oraz polska współpraca rozwojowa na rzecz krajów partnerstwa wschodniego, a także „twarda technika” zagrożeniem dla tożsamości kulturowej i społecznej Polski.

Zawarte w monografii artykuły ukazują interesującą analizę przypadków, która przejawia się między innymi, w identyfikacji i diagnozie stanu aktualnego omawianych problemów oraz propozycji ich zmian na lepsze.

Autorom zamieszczonych w publikacji artykułów należą się słowa podziękowania za udział w konwencji i podjęcie trudu opracowania poszczególnych tematów.

Katarzyna GÓRECKA